

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.018/2017/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Kincses István ügyvéd által képviselt felperesnek - a Dr. Brandt Eszterügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2017. szeptember 25. napján kelt 10.P.20.367/2016/28. számú ítélete ellen az alperes részéről 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a fellebbezést tárgyaláson kívül elbírálva - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja.**

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. május 16. napján **(kölcsönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 2 014 200Ft kölcsönt folyósított a felperesnek az **(gppjmű frg.rszm.-a)** frsz-ú, FIAT Panda típusú gépjármű megvásárlása céljából.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes **(Üzletszabályzat száma)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi - jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismételt vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9.: „Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”

- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg”.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg biztosítéki célú adásvételi szerződést kötöttek, és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre.

A felperes keresetében - egyebek között - a kölcsön felhasználásával vásárolt gépkocsi törzskönyvének a kiadására kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítéka, ezért mindaddig jogosult a törzskönyvet magánál tartani az Üsz. IV.9. pontja alapján, amíg a felperes nem teljesíti valamennyi fizetési kötelezettségét, a felperesnek azonban tartozása áll fenn, amely 2016. július 13. napján 685 046 Ft volt. A törzskönyv birtokban tartásának a kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jellege alátámasztására hivatkozott az Üsz. VI.1. és VI.2. pontjaira is, továbbá a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 100. § (3) és (4) bekezdésében foglaltakra. Kiemelte, a törzskönyv birtokolásával a felperes rendelkezési jogot szerez a gépjármű felett, így az nem tudja a biztosítéki szerepet betölteni a teljes futamidő alatt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével - egyebek között - kötelezte az alperest az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú, FIAT Panda típusú személygépkocsi törzskönyvének kiadására. Ezen ítéleti rendelkezés indokolása szerint az opciós szerződés nem áll ugyan rendelkezésre, azonban az Üsz. VI.1. pontja azt támasztja alá, hogy a felek a vételi jog biztosítékaként állapodtak meg abban, hogy a vételi joggal terhelt gépjármű törzskönyve az alperes birtokába kerül. Utalt arra, az Üsz. IV.7. pontjában írt, az ismételt vételi jog engedésére vonatkozó szerződési feltétel az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdésének a megkerülésére irányul, ezáltal érvénytelen. Miután pedig a vételi jog gyakorlására biztosított, a szerződéskötéstől számított 5 éves határidő eltelt, az opciós jog megszűnt, így az alperesnek nincs jogcíme arra, hogy a törzskönyvet továbbra is birtokában tartsa.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett. Fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a törzskönyv kiadására irányuló kereset elutasítását kérte. Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, hogy a törzskönyv kiadására mindaddig nem kötelezhető, amíg a felperes fizetési kötelezettségének teljes körűen nem tett eleget, mivel a törzskönyv birtokban tartása nem a vételi jog, hanem a kölcsönszerződéshez kapcsolódó atipikus biztosíték. Véleménye szerint ezt támasztja alá az, hogy erre vonatkozó rendelkezés csak az üzletszabályzatban szerepel, a törzskönyv birtokban tartásáról azonban az opciós szerződés nem rendelkezik. Hangsúlyozta, kölcsönszerződés esetén a tulajdonjog a szerződő felet illeti meg, így a hitelező a törzskönyv kiadásával olyan helyzetbe kerülhetne, hogy a gépjárművet a kölcsönbevevő a futamidő alatt bármikor elidegeníthetné, ezzel pedig megszűnne a kölcsön fedezetének a biztosítéka. Mindebből pedig az következik, nincs jelentősége annak, hogy az opciós jog gyakorlására nyitva álló határidő lejárt-e, vagy sem. Álláspontjának alátámasztására hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.202/2015/4. számú eseti döntésében elfoglalt álláspontjára, ugyanakkor megítélése szerint az a jelen jogvitában nem alkalmazható, mivel a Kúria nem vizsgálta, mi volt a racionális oka annak, hogy az Üsz. IV.9. pontjában miért csak a kölcsönszerződés teljesítés miatti megszűnése esetére rendelték a törzskönyv kiadását, és miért nem rendelkeztek erről az opciós jog megszűnése esetére is. Kiemelte, e jogi okfejtés vizsgálatának hiányában, továbbá a Pp. 4. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel a Kúria hivatkozott határozata a jelen ügyben eljáró bíróságot nem köti. Okszerűtlennek ítélte a Kúria Pfv.V.21.971/2015. számú határozatában foglalt okfejtését.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes az opciós jog biztosítékként tarthatta a birtokában a törzskönyvet, és miután az opciós joga az annak alapításától számított öt év elteltével megszűnt anélkül, hogy e jogát gyakorolta volna, nincs jogcíme a felperest mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokában tartására.

Az alperes érvelésével szemben a kölcsönszerződés részét képező alperesi üzletszabályzatnak nincs olyan rendelkezése, amely alátámasztaná az alperesnek azt az álláspontját, miszerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka. Az Üsz. VI.1. pontja úgy rendelkezik, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Az Üsz.VI.2. pontjában foglaltakból sem vonható le arra következtetés, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga a kölcsönszerződés biztosítéka lenne.

Az Üsz. alperes által hivatkozott IV.9. pontja csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes értelmezésétől eltérően - hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. A fizetési kötelezettségek teljesítése - az Üsz. IV.9. pontja nyelvtani értelme szerint - csak azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt. Minderre tekintettel nincs jelentősége az alperes azon hivatkozásának sem, hogy a törzskönyv birtoklásával a felperes rendelkezési jogot nyer a gépjármű felett, mivel a felek nem úgy állapodtak meg, hogy a törzskönyv a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka.

Az opciós szerződés ugyan nem áll rendelkezésre, azonban - a felek által nem vitatottan - a felek az opciós jog gyakorlására - az 1959-es Ptk. 375. § (4) bekezdése szerint alkalmazandó 374. § (2) bekezdésében írtakkal összhangban - 5 éves időtartamban állapodtak meg. Az adásvételi szerződés a kölcsönszerződés megkötését követően egy nappal került megkötésre, így alaposan feltehető - és ezt a felek szintén nem vitatták -, hogy az opciós szerződés is - az alperes szokásos szerződési gyakorlatának megfelelően - az adásvételi szerződéssel egyidejűleg került megkötésre. Az Üsz. IV.7. pontjának érvénytelensége folytán az alperes a vételi jogát az opciós szerződés megkötésétől számított 5 évig gyakorolhatta, s miután ez a határidő anélkül telt el, hogy a vételi jogával élt volna - erre vonatkozó előadást maga sem tett - nincs jogcíme a felperest mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokban tartására.

Arra helytállóan hivatkozik az alperes fellebbezésében, hogy a Pp. 4. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az ítéletábrát a Kúria Pfv.V.21.971/2015. számú ügyben hozott döntése nem köti,

ugyanaz vonatkozik azonban az alperes álláspontjának alátámasztásaként hivatkozott Pfv.I.21.202/2015/4. számú ítéletére is.

Nem ért azonban egyet az ítélőtábla az alperesnek azzal a hivatkozásával, miszerint a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú ítélete okszerűtlen következtetésen alapulna. Épp ellenkezőleg, az ítélőtábla mindenben osztja a Kúria álláspontját, nevezetesen, hogy a felek megállapodásának irányadó rendelkezéseiből az a következtetés vonható le, miszerint csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába. Önmagában az, hogy a felek szerződése nem tartalmaz olyan kikötést, amely szerint az opciós jog megszűnésével az alperes köteles kiadni a törzskönyvet, még nem jelenti azt, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga nem minősülhet az opciós jog biztosítékának, ezzel ellentétes következtetés nem vonható le abból sem, miszerint a törzskönyv kiadása esetén nem marad a teljesítésnek egyéb biztosítéka. A szerződéses szabadság 1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott elvől következően nem volt jogszabályi akadály annak, hogy a felek a kölcsönszerződés atipikus biztosítékaként megállapodjanak a törzskönyv birtokban tartásában, az előzőekben kifejtettek szerint azonban a szerződés ilyen tartalmú értelmezése nem állapítható meg.

A fentieknek nem mond ellent az alperes által az elsőfokú eljárásban hivatkozott 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 100. § (4) bekezdésének az a rendelkezése, amely szerint a törzskönyvvvel jogszerűen rendelkező ügyfélnek kell tekinteni egyebek között azt a pénzügyi intézményt, amelynél a törzskönyvet a jármű tulajdonosa pénzügyi követelés fejében letétbe helyezte, feltéve, hogy ez a rendelkezési jogot megalapozó okiratból megállapítható. Az alperes által hivatkozott Kormányrendelet sem biztosítja ugyanis a hitelezőnek a törzskönyv letéti őrzésének jogát önmagában azon az alapon, hogy a gépjármű vételárát vagy annak egy részét a gépjármű tulajdonosa a hitelező által nyújtott kölcsönösszegből egyenlítette ki. A törzskönyv biztosítéki célú letétbe helyezésének alapja a felek erre vonatkozó megállapodása lehet, amely megállapodás tartalma dönti el, hogy a hitelező milyen feltételekkel és meddig tarthatja letéti őrzésében a törzskönyvet.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett rendelkezését - annak helyes indokaira figyelemmel - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes írásbeli fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, így a fellebbezési eljárás során költsége nem merült fel, ezért az ítélőtáblának arról rendelkeznie nem kellett.

Az alperes a fellebbezéséhez kapcsolódó fellebbezési eljárási illetéket leróta, azt a jogorvoslati kérelme sikertelenségére tekintettel viselni köteles.

Az ítélőtábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2018. január 16.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró